

Interreg

**SLOVENIJA – AVSTRIJA
SLOWENIEN – ÖSTERREICH**

Evropska unija | Evropski sklad za regionalni razvoj
Europäische Union | Europäischer Fonds für regionale Entwicklung

VKLJUČEVANJE MLADIH V INDUSTRIJSKIH MESTIH

KATALOG DOBRIH PRAKS

ENGAGING YOUNG PEOPLE IN INDUSTRIAL TOWNS
CATALOGUE OF GOOD PRACTICES

VKLJUČEVANJE MLADIH V INDUSTRIJSKIH MESTIH

KATALOG DOBRIH PRAKS

ZRC SAZU
Geografski inštitut Antona Melika

Univerza v Gradcu
Inštitut za geografijo in regionalno znanost

Založba ZRC

VKLJUČEVANJE MLADIH V INDUSTRIJSKIH MESTIH
KATALOG DOBRIH PRAKS

Urednika: Jani Kozina, Jörn Harfst

Avtorji besedil: Jörn Harfst, Carmen Kern, Jani Kozina, Jasmin Sandriester, Marko Senčar Mrdaković, Jernej Tiran

Fotografija: Arhiv Gledališče DELA, Arhiv MC Velenje, Erih Arko (Yaskawa), Clemens Ascher (Delavnica Wattens), Audax, Harald Eisenberger, Flick, Nika Hölcl Praper, Katapult, Moč. Dolina Mure, Občina Kočevje, Regija mladih, Jan Sedej, TAZ_fotowerkstatt.at

Prevod in lektura: Jörn Harfst, Carmen Kern, Živa Malovrh, Jasmin Sandriester, Marko Senčar Mrdaković

Oblikovanje: Marinka Krel

Izdajatelj: ZRC SAZU, Geografski inštitut Antona Melika; Univerza v Gradcu, Inštitut za geografijo in regionalno znanost

Za izdajatelja: Matija Zorn in Anke Strüver

Založnik: Založba ZRC

Za založnika: Oto Luthar

Glavni urednik Založbe ZRC: Aleš Pogačnik

Računalniški prelom: Marinka Krel

Tisk: Tiskarna Grafs

Naklada: 150 izvodov

Prva izdaja, prvi natis

Ljubljana, 2022

Prva e-izdaja je pod pogoji licence Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 prosto dostopna:

<https://doi.org/10.3986/9789610506355>

Knjiga je nastala v okviru projekta YOUIND: Mladi v industrijskih regijah – Krepitev institucionalnih zmogljivosti za preprečevanje izseljevanja mladih iz industrijskih mest, ki ga prek čezmejnega programa sodelovanja Interreg V-A Slovenija-Avstrija (2014–2020) sofinancira Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj. Izid knjige je finančno podprl raziskovalni program Geografija Slovenije (P6-0101), ki ga financira Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

Vključevanje mladih v industrijskih mestih
ISBN 978-961-05-0635-5 (PDF)
COBISS.SI-ID [104093187](https://doi.org/10.3986/9789610506355)

O MLADIH V INDUSTRIJSKIH MESTIH

Industrijska mesta so v zadnjih desetletjih skoraj popolnoma izginila z evropske politične agende. Ko se o njih govori, so pogosto prikazana v negativni luči, kot kraji, ki so »zapuščeni«. Zaznamovana so z gospodarskim, družbenim in kulturnim nazadovanjem ter izseljevanjem, še posebej mladih kot ene izmed ključnih demografskih skupin. V nasprotju s tem stereotipom pa nedavne evropske študije kažejo, da manjša mesta pogosto uspešno razvijajo industrijski sektor, nekatera industrijska mesta pa so celo bolj odporna na zunanje krize. Industrijske regije bi se lahko glede na procese reindustrializacije kazale tudi kot pomembna središča za nadaljnjo gospodarsko rast. Ne samo, da delujejo kot pomembna proizvodna mesta, ampak so tudi prizorišča žive industrijske dediščine, kulture in vrednot ter zagotavljajo pomembno družbeno infrastrukturo in delovna mesta za okolico.

Mladi kot pomembna skupina za razvoj manjših industrijskih mest so redko naslovljena vsebina v akademskih raziskavah ali politiki. Enako velja za s tem povezana področja demografije, selitev in mobilnosti. Ko je temu tako, je vsebina običajno postavljena v kontekst prevladujočih pripovedi o »zarjavelih« regijah, kjer za mlade ni prihodnosti. Na splošno so industrijska mesta povezana z begom možganov, upadanjem prebivalstva in staranjem, medtem ko so razlogi in procesi, ki stojijo za temi pojavi, običajno premalo raziskani. Ta vrzel v znanju je še posebej očitna glede na to, da se celo uspešne industrijske regije, ki mladim pogosto ponujajo širok nabor zaposlitvenih možnosti, soočajo z negativnimi demografskimi izzivi in odseljevanjem. Takšna demografska gibanja v gospodarsko uspešnih regijah so v nasprotju s splošno razširjeno domnevo, da je izseljevanje posledica predvsem gospodarskih dejavnikov. Poleg teh so za življenje mladih v industrijskih mestih pomembna tudi druga področja, kot so izobraževanje, kulturno življenje, ustvarjalno izražanje, participacija itd. Njihova prebivalstvena dinamika, sodoben življenjski slog in kompleksne vsakodnevne potrebe so zato poseben izziv za urbano in regionalno načrtovanje.

ABOUT YOUNG PEOPLE IN INDUSTRIAL TOWNS

Industrial towns have all but disappeared from the European political agenda in recent decades. When they are talked about, they are blatantly portrayed in a negative light, often as places that have been 'left behind'. They are characterised by economic, social, and cultural decline, and outmigration, especially among young people as one of the key demographic groups. In contrast to this stereotype, some recent European studies show that smaller towns often retain a significant industrial sector and some industrial towns even show higher resilience to external crises. Moreover, given the signs of reindustrialisation in Europe, existing industrial areas may prove to be important centres for further growth. Not only do they function as important production sites, but they are also the scenes of vibrant industrial heritage, culture, and values and they provide important social infrastructure and jobs for their surrounding areas.

Youth as a relevant group for the development of smaller industrial towns is barely a topic of academic research and policy making; related aspects of demography, migration, and mobility are rarely discussed in this context. When they are, the topic is usually placed in a context that fits the prevailing narratives of 'rusty' regions where there is no future for young people. Industrial towns are still widely associated with shrinkage, ageing, and brain-drain, while the reasons and processes behind these phenomena have usually not been sufficiently explored. This knowledge gap is particularly striking as even successful industrial regions, which often offer a wide range of employment opportunities for young people, face negative demographic challenges and outmigration. Such demographic trends in economically successful regions are contrary to the widespread assumption that outmigration is primarily caused by economic factors. In fact, other areas, such as education, cultural life, creative expression, participation, etc. are also important for the lives of young people in industrial towns. Their population dynamics, modern lifestyles, and complex everyday needs are a special challenge for urban and regional planners.

O KATALOGU

Namen tega kataloga je predstaviti primere dobrih praks mladih v kontekstu industrijskega urbanega življenja. Izbrani primeri kažejo različne načine, kako izboljšati kakovost bivanja v mestnem okolju in motivirati mlade za življenje, delo in zabavo v mestu s pretežno industrijskim značajem. Zbrano gradivo je redko primer naslavljanja izzivov mladih v industrijskih regijah, njihovih konkretnih življenjskih zgodb in družbeno-gospodarskih ureditev. Tukaj predstavljeni primeri so vsebinsko povezani z osmimi prioriteta mladih, ki so bile analizirane v prejšnjem sistematičnem pregledu literature znotraj projekta YOUIND. To so 1) identiteta & vrednote; 2) hierarhija moči & socialna vključenost; 3) zaposlitev, 4) izobraževanje, usposabljanje & veščine; 5) ustvarjalnost & inovacije; 6) grajeno okolje & infrastruktura; 7) demografija & prostorska mobilnost; 8) participacija & upravljanje.

Na seznam dobrih praks je vključenih deset industrijskih mest v Avstriji in Sloveniji; pet primerov na vsaki strani meje. Merila za izbor so bila dvojna: dobra praksa mora izrecno naslavljalati mlade in mora biti v industrijskem urbanem okolju. Ob tem se upoštevajo tudi deindustrializirana mesta z ohranjeno industrijsko kulturo (npr. Trbovlje). Prepoznavanje posamezne prakse kot »dobre« je podprto z različnih vidnih vidikov, kot so nagrade, medijsko poročanje, lokalne politike, strokovna mnenja itd. Vsaka dobra praksa odgovarja na 7 ključnih vprašanj: kdo, kaj, zakaj, kdaj, kje, kako in koliko? Strukturno je vsak predstavljen primer razdeljen na pet razdelkov, ki opisujejo lokalno ozadje, obravnavano težavo, predlagane rešitve, rezultate in priporočila za prenos prakse. Čeprav se izbrane dobre prakse razlikujejo po vsebini, je pri vseh močno poudarjen pomen sodelovanja ključnih akterjev, ki imajo skupne vrednote, znanja, veščine, infrastrukturo in druge vire. V ta namen katalog predstavlja deset konkretnih zgodb o tem, kako industrijska mesta narediti boljši kraj za mlade.

Seznam dobrih praks	Stran	Mesto	zaposlitev	identiteta & vrednote	ustvarjalnost & inovacije	participacija & upravljanje	izobraževanje, usposabljanje & veščine	demografija & prostorska mobilnost	grajeno okolje & infrastruktura	hierarhija moči & socialna vključenost
Moč. Dolina Mure	7	 Zeltweg	◆	◆			◆	◆		
Obuditev srednješolskega programa strojni tehnik	11	 Kočevje	◆		◆		◆			
Medgeneracijska obrtna delavnica	15	 Bischofshofen	◆				◆			
Dediščinski inkubator HeritageLab	19	 Idrija	◆	◆	◆					
Delavnica Wattens	23	 Wattens	◆		◆		◆			
Skupina prostovoljcev Udarnik MC Velenje	27	 Velenje		◆		◆			◆	◆
Regija mladih	31	 Gmunden		◆		◆				
Podjetniški pospeševalnik Katapult	35	 Trbovlje	◆	◆	◆		◆			
Znanstveno središče Weiz	39	 Weiz					◆			
Gledališče DELA	43	 Ravne na Koroškem		◆	◆		◆			

ABOUT THIS CATALOGUE

The aim of the catalogue of good practices is to present successful examples of youth engagement in the context of industrial urban life. The selected good practises show different ways to improve the quality of the urban environment and motivate young people to live, work, and have fun in a town with a predominantly industrial character. The material collected is a rare example of targeting youth challenges in industrial regions by addressing their concrete life stories and socio-economic arrangements. Thematically, the focus is on identifying good practices related to eight youth priorities outlined in the previous systematic literature review conducted as part of the YOUIND project. These are the so-called 1) Identity & Values; 2) Power Hierarchies & Social Inclusion; 3) Employment; 4) Education, Training & Skills; 5) Creativity & Innovation; 6) Built Environment & Infrastructure; 7) Demography & Spatial Mobility; 8) Participation & Governance.

The list of good practices includes ten industrial towns in Austria and Slovenia; five examples on each side of the border. The selection criteria were twofold: The good practice must explicitly target young people and should be in an industrial urban environment. At this point, deindustrialised towns with preserved industrial culture are also considered (e.g., Trbovlje). The recognition of each good practice as 'good' is supported by various public and visible means, such as awards, media coverage, local policies, expert opinions, etc. Every good practice answers 7 key questions: Who, What, Why, When, Where, How, and How much? Structurally, they are divided into five sections describing the contextual background, the addressed problem, the proposed solutions, the results, and the recommendations for transferability. Although the selected good practices differ in content, they all strongly emphasise the need for cooperation between key actors who share common values, knowledge, skills, infrastructure, and other resources. To this end, the catalogue presents ten concrete stories of how to make industrial towns a better place for young people.

List of good practices	Page	Location	Employment	Identity & Values	Creativity & Innovation	Participation & Governance	Education, Training & Skills	Demography & Spatial Mobility	Built Environment & Infrastructure	Power Hierarchies & Social Inclusion
Kraft. Das Murtal	7	 Zeltweg	◆	◆		◆	◆			
Secondary school program of mechanical technicians	11	 Kočevje	◆		◆		◆			
Generationen-HandWerkstatt	15	 Bischofshofen	◆				◆			
Heritage incubator HeritageLab	19	 Idrija	◆	◆	◆					
Werkstätte Wattens	23	 Wattens	◆		◆		◆			
A group of volunteers Udarnik MC Velenje	27	 Velenje		◆		◆			◆	◆
Youth region	31	 Gmunden		◆		◆				
Start-up accelerator Katapult	35	 Trbovlje	◆	◆	◆		◆			
Science Center Weiz	39	 Weiz					◆			
Theatre WORKS	43	 Ravne na Koroškem		◆	◆		◆			

Dan odprtih vrat podjetij (AL-KO Production Austria GmbH). © Moč. Dolina Mure

Dan odprtih vrat podjetij (Zellstoff Pöls AG). © Moč. Dolina Mure

Dan odprtih vrat podjetij (Wuppermann Austria GmbH). © Moč. Dolina Mure

Dan odprtih vrat podjetij (Wuppermann Austria GmbH). © Moč. Dolina Mure

Avstrija

Moč. Dolina Mure

Prioritete mladih

- ◆ zaposlitev
- ◆ izobraževanje, usposabljanje & veščine
- ◆ identiteta & vrednote
- ◆ demografija & prostorska mobilnost

Povzetek

Pobuda Moč. Doline Mure je partnerstvo, katerega cilj je krepitev identitete ter gospodarske in družbene sfere v zgornjem delu doline Mure v Zahodni Štajerski (Avstrija). Postala je vmesnik med podjetji, javnimi institucijami, upravo in politiko. V mreži, ki jo je začela oblikovati regionalna proizvodna industrija, sodeluje 80 podjetij. Eden najpomembnejših ciljev je preprečiti demografsko nazadovanje regije na podlagi spodbujanja kakovosti življenja in dobrih delovnih razmer ter zagotavljanja družbene perspektivnosti v regiji.

Abstract

The Kraft. Das Murtal initiative is a partnership that aims to strengthen the identity and the economic and social spheres in the Mur valley of Upper Styria West (Austria). It has become an interface between companies, public institutions, administration, and politics. Eighty companies participate in the network, which was launched by the regional manufacturing industry. One overriding aim is to counter the region's negative demographic development by fostering a high quality of life and good working conditions, providing people in the region with a good outlook for the future.

1 Temeljne informacije

Regionalna pobuda Moč. Dolina Mure je organizirana v zgornjem delu doline Mure v Zahodni Štajerski (Avstrija). Pobuda obstaja od leta 2008 in se od takrat nenehno razvija. Cilj partnerstva je krepitev regionalne identitete ter gospodarskega in družbenega razvoja v regiji. Akterji med drugim prevzemajo skrb za družbeno odgovornost in si hkrati v njej želijo ustvariti obetavno prihodnost za mlade. V mreži, ki jo je vzpostavila proizvodna industrija v okrožjema doline Mure in Murau, trenutno sodeluje več kot 80 podjetij. Pobuda zajema širok nabor panog in podjetij različnih velikosti, ki jih povezuje skupna razvojna strategija.

2 Težave lokalnega okolja

Zaradi negativnih demografskih sprememb si pobuda zastavlja cilj, da bi se delavci na podlagi visokega življenjskega standarda in dobrih delovnih pogojev odločili ostati v regiji ali se v njo priseliti. Moč. Dolina Mure je postal vmesnik med podjetji, javnimi institucijami, upravo in politiko ter s tem sogovornik in gonilo v povezavi z relevantnimi regionalnimi razvojnimi procesi v regiji.

3 Predlagane rešitve

Osrednji vidik projekta je dejstvo, da so podjetja čedalje bolj odgovorna tudi za prihodnji regionalni razvoj. Akterji so prepoznali, da so vprašanja regionalnega razvoja vedno povezana z vprašanji o razvoju podjetij, zato teh vidikov ni mogoče ločiti drug od drugega. Eden ključnih podpornih stebrov projekta je dejstvo, da pobuda zanj prihaja od podjetij samih. Dodatna podporna stebra sta tudi raznovrstna partnerska struktura ter usklajen pristop z regionalnimi akterji in interesnimi skupinami. Na splošno projekt ne spodbuja zgolj komunikacije in sodelovanja med podjetji, temveč tudi med podjetji, regionalnimi akterji in interesnimi skupinami.

4 Rezultati

Pobuda se osredotoča na tri področja delovanja – “ljudje”, “gospodarstvo” in “življenjski prostor” – za vsako od njih so bili pripravljene podprojekti. Na področju “ljudi” so neposredno obravnavane demografske spremembe. Edini način, ki bi zagotavljal obetavno prihodnost v regiji, je preprečevanje negativnega demografskega razvoja in omogočanje gospodarske rasti. Na tem področju delovanja je pobuda namenjena mladim (različnih starostnih skupin), staršem, učiteljem in študentom v obliki različnih formatov/podprojektov, kot so “Kraft-pripravnništvo”, “Dnevi odprtih vrat podjetij” itd. Na podlagi rezultatov obsežne ankete za zaposlene so bili sprejeti ukrepi za dodatno povečanje zaposlitvene privlačnosti podjetij (npr. zagotavljanje varstva otrok). “Kraft-Card” nudi vsem zaposlenim v Kraft-partnerskih podjetjih prednosti pri številnih regionalnih partnerjih in hkrati prispeva k ustvarjanju dodane vrednosti v regiji.

5 Priporočila za prenos dobre prakse

Obseg in cilje pobude je mogoče prenesti na druge regije ob zavedanju, da lahko gospodarstvo bistveno pripomore k spreminjanju negativnih demografskih teženj. Mreža akterjev, zlasti v regijah s številnimi malimi in srednje velikimi podjetji, lahko zagotovi pomembne regionalne impulze in sproži nadaljnje procese ter motivira nove akterje za sodelovanje.

Več informacij: <https://kraft.dasmurtal.at>

Kontakt: kraft@dasmurtal.at

Novejši del Gimnazije in srednje šole Kočevje. © Občina Kočevje

Dijaki v računalniški učilnici. © Erih Arko, Yaskawa

Slovenija

Obuditev srednješolskega programa strojni tehnik

Prioritete mladih

- ◆ izobraževanje, usposabljanje & veščine
- ◆ zaposlitev
- ◆ ustvarjalnost & inovacije

Povzetek

Gimnazija in srednja šola Kočevje je s šolskim letom 2017/18 po skoraj dvajsetih letih obudila program strojni tehnik. Program je eden od štirih, ki so v zadnjem desetletju nastali kot odziv na razvoj in kadrovske potrebe ponovno rastočega kočevskega gospodarstva ter zaradi želje po izobraževanju in usposabljanju domačega kadra. Pri vzpostavitvi programa so finančno, storitveno in materialno pomagali Občina Kočevje in več lokalnih podjetij, ki dijakom nudijo tudi kadrovske štipendije, možnost opravljanja prakse in sodelujejo v odprtem delu kurikula, ki omogoča prilagajanje izobraževanja potrebam lokalnega gospodarstva. Gre za vzoren primer sodelovanja med izobraževalno ustanovo, lokalno skupnostjo in lokalnimi podjetji.

Abstract

After almost 20 years, a mechanical engineering programme was reintroduced in Kočevje High School and Secondary School in the 2017/2018 school year. It is one of four programmes that emerged in the last decade after a recent reindustrialization wave in the town and a desire to educate and qualify local workforce. The programme was launched with financial help and services from the Municipality of Kočevje and local industrial companies, which offer scholarships, internships and cooperate in the open curriculum; this means the educational process can be adapted to the needs of the local economy. The reintroduced mechanical engineering programme is a good practice of local collaboration between an educational institution, authorities, and companies.

Postopek 3D tiskanja. © Audax

Dijaki med izvajanjem praktičnega dela pouka. © Erih Arko, Yaskawa

1 Temeljne informacije

Gimnazija in srednja šola Kočevje je s šolskim letom 2017/18 po skoraj dvajsetih letih ponovno vzpostavila srednješolski program strojni tehnik. Program je nastal kot odziv na razvoj in kadrovske potrebe rastočega kočevskega gospodarstva ter zaradi želje po izobraževanju in usposabljanju domačega kadra. Pri izvajanju programa sodeluje več lokalnih podjetij, ki so poleg Občine Kočevje zagon programa tudi finančno podprla.

2 Težave lokalnega okolja

Po osamosvojitvi Slovenije, izgubi jugoslovanskega trga in propadu številnih industrijskih podjetij je Kočevje v 90. letih prejšnjega stoletja pestilo družbeno in gospodarsko nazadovanje. Stopnja brezposelnosti je bila visoka, številni pa so se na delo vozili v oddaljena središča. Strokovni in poklicni izobraževalni programi so zaradi pomanjkanja zanimanja začeli zamirati. Boljše čase za industrijski razvoj je napovedala obuditev kovinarske proizvodnje po letu 2008 in poklicnega srednješolskega programa oblikovalec kovin – orodjar leta 2013, še bolj pa prihod multinacionalnega podjetja Yaskawa, ki je Kočevje konec leta 2016 izbrala kot osrednjo lokacijo v Evropi za novo tovarno robotov. Ena od težav pri novejšem zagonu industrije je bilo pomanjkanje kvalificirane delovne sile.

3 Predlagane rešitve

Gimnazija in srednja šola Kočevje je pod vodstvom takratne ravnateljice Mete Kamšek oktobra 2015 Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport vložila predlog za vzpostavitev srednješolskega programa strojni tehnik. Poleg dokazovanja zanimanja za vpis je moral program izpolnjevati tudi nekaj drugih kriterijev (materialni pogoji, potrebe po delovni sili, študentska politika, odprti kurikulum). Po nekajkratni zavrnitvi in nadaljevanju pogovorov, ki sta se jim pridružila tudi kočevski župan in direktor Yaskawe, je ministrstvo maja 2017 program vendarle odobrilo, hkrati pa lokalne delodajalce zavezalo za pomoč pri opremljanju prostorov za praktični pouk. Z donatorskimi pogodbami v vrednosti 50.000 evrov ter z določenimi storitvami in opremo so program podprli v podjetjih ITAS-CAS, Kolektor, Melamin

in Yaskawa. Glavnino preostanka je v prihodnjih dveh letih zagotovila Občina Kočevje. Za izvajanje programa so svojo halo z opremo dali v uporabo v podjetju ITAS-CAS, pri izvajanju predmeta robotika v odprtem delu kurikula sodeluje podjetje Yaskawa.

4 Rezultati

Od šolskega leta 2017/2018 do danes se je v program vpisalo že 116 dijakov. Leta 2021 je šolanje zaključila prva generacija maturantov. Zaradi velikih kadrovskih potreb rastočega kočevskega gospodarstva dijaki po koncu šolanja nimajo težav z iskanjem zaposlitve. Podjetja mladim nudijo tudi kadrovske štipendije in možnost opravljanja prakse, novozaposlene dijake pa spodbujajo k nadaljevanju študija. Odprti del kurikula omogoča prilagajanje šole potrebam lokalnega gospodarstva. Gre za vzoren primer sodelovanja med izobraževalno ustanovo, lokalno skupnostjo in lokalnimi podjetji. Na ta način mladi ostajajo v domačem kraju, saj se v njem šolajo in nato lažje najdejo zaposlitev, podjetjem pa ni treba iskati kadrov v drugih krajih. Tu so še številni drugi multiplikativni učinki (manjša brezposelnost, večja kupna moč, izboljševanje podobe kraja), od katerih ima korist celotna lokalna skupnost. Na Gimnaziji in srednji šoli Kočevje od šolskega leta 2021/2022 v celoti poteka tudi višješolski program mehatronike pod okriljem Šolskega centra Novo mesto. Na šoli bodo v naslednjem šolskem letu začeli tudi z izvajanjem programa računalniškega tehnika, ki bo odgovaljal potrebam nove Yaskawine tovarne.

5 Priporočila za prenos dobre prakse

Pot do odobritve novega izobraževalnega programa ni lahka, saj je treba izpolnjevati številne zahteve in normative, to pa je v manjših krajih na obrobju z neugodno demografsko sliko lahko težava. Pri tem so dobrodošle dolgoletne izkušnje in sodelovanje ravnatelja_ice s ključnimi akterji v lokalnem okolju, kot tudi aktivna vloga občine in lokalnih podjetij, ki v programu prepoznajo svoje koristi.

Več informacij: <https://www.gssk.si/>

Kontakt: info@gssk.si

Dekleta pri delu.
© TAZ_fotowerkstatt.at

Zainteresirani mladi v delavnici.
© TAZ_fotowerkstatt.at

Zainteresirani mladi v delavnici.
© TAZ_fotowerkstatt.at

Medgeneracijsko sodelovanje.
© TAZ_fotowerkstatt.at

Avstrija

Bischofshofen

Medgeneracijska obrtna delavnica

Prioritete mladih

- ♦ izobraževanje, usposabljanje & veščine
- ♦ zaposlitev

Povzetek

Cilj projekta Medgeneracijska obrtna delavnica je omiliti pomanjkanje usposobljene delovne sile, mladih in vajeništva v okrožju Pongau (Salzburg, Avstrija). Projekt naslavlja mlade ženske, mlade priseljenke in socialno ogrožene ter ponuja neoviran dostop do tehnologije, znanja in izkušenj. Poudarek je na učenju temeljnih obrtnih veščin v tehničnih poklicih. Predstavniki "starejše generacije" – od študentov do mater samohranilk in upokojencev – sodelujejo kot inštruktorji in trenerji ter tudi kot udeleženci. Na ta način se vzpostavlja zavest o priložnostih in možnih poklicnih poteh v obrtniških in tehničnih poklicih za mlajše generacije v regiji.

Abstract

The GenerationenHandWerkstatt project aims to have a positive impact on the shortage of skilled labour force, the youth, and apprenticeships in the Pongau area (Salzburg, Austria). It addresses young women and youths with migration and socially disadvantaged backgrounds by providing "access without barriers" to technology, knowledge, and experience. The focus is for them to learn basic craft skills in technical contexts. The "older generation", i.e., everyone from students to single mothers to pensioners act as trainers and coaches, but also as participants. This creates awareness about the opportunities and possible career paths in craft and technical professions for the younger generation within the region.

1 Temeljne informacije

Namen projekta Medgeneracijska obrtna delavnica, ki ga je finančno podprl avstrijski program LEADER (2014–2020), je bil prispevati k reševanju težav pomanjkanja usposobljenih delavcev. V programskem okrožju Pongau (Salzburg) je kot koordinatorica projekta delovala Salzburška gospodarska zbornica. Projekt je trajal 15 mesecev (2016–2018), skupni proračun pa je bil 210.329,26 €.

2 Težave lokalnega okolja

Pomanjkanje usposobljenih delavcev in programov za njihovo usposabljanje, zlasti v kovinski in elektro industriji, je v regiji izziv že vrsto let. Mladi pogosto nimajo možnosti opravljanja obrtniškega dela, zato se izgublja povezava s tem delom in njegova vrednost. Projekt naslavlja neizkoriščen potencial na tem področju z namenom, da bi ublažil pomanjkanje usposobljenih delavcev in upadanje števila vajencev ter spodbujal povezanost mladih z obrtniškimi dejavnostmi in vrednotami. Projekt naslavlja mlade ženske, mlade priseljence in socialno ogrožene ter ponuja neoviran dostop do tehnologije, znanja in izkušenj.

3 Predlagane rešitve

Poudarek projekta je na učenju temeljnih obrtniških veščin v tehničnih poklicih, pa tudi na sposobnosti izvajanja popravil. "Starejša generacija" – od študentov do mater samohranilk in upokojenec – naj bi prevzela vlogo tako inštruktorjev in trenerjev kot tudi udeležencev. Poleg tega mlade med njihovimi dejavnostmi podpirajo stalni in zunanji inštruktorji, kar letem omogoča privlačno honorarno zaposlitev. Z zagotavljanjem prenosa znanj se spodbuja dialog in vzpostavlja zavest (tudi pri starših) o priložnostih in možnih poklicnih poteh v obrtniških in tehničnih poklicih za mlajše generacije. S tem ko šole podprejo izobraževanja na strokovnih delavnicah in v strokovnih okoljih, kjer mlade usmerjajo tehnični strokovnjaki, učencem pomagajo pri bodoči poklicni orientaciji.

4 Rezultati

Najprej je bila ustanovljena ožja ekipa, ki je bila odgovorna za rezultate in izvedbo projekta. Širša ekipa – sestavljena iz predstavnikov podjetij, mladinskih organizacij, mestne občine Bischofshofen, Delavske zbornice, Gospodarske zbornice, Pedagoške fakultete, Akzente Pongau in predstavnikov šolarjev/mladih – je sodelovala pri razvoju vsebin Medgeneracijske obrtne delavnice. Ožja ekipa je nato uporabila smernice, ki so bile zastavljene za podrobno načrtovanje. K temu je spadalo tako dejavno negovanje odnosov z javnostmi, kot tudi iskanje zunanjih trenerjev in njihovo uvajanje v delo. Glavni uspeh projekta je zagotavljanje neoviranega dostopa do tehnologije in obrtniških del ter s tem pridobivanje znanja in izkušenj ne glede na spol ali družbeni položaj. Obenem se je povečalo zanimanje mladih za izbiro poklica v obrti, trgovanju in industriji ter posledično pri podpori odločanja. Iz tega razloga so bile pozitivne karijerne priložnosti prikazane tudi staršem, ki imajo na otroke pomemben vpliv in jih je zato vsekakor treba nagovoriti. Povečal se je tudi ugled obrti, kar je pozitivno vplivalo na podobo vajeništva. Medgeneracijska zasnova projekta ("vzorniki") je inovativna prvina, ki zaustavlja upad števila vajencev in prispeva k tvorjenju temelja za bodoče usposobljene delavce.

5 Priporočila za prenos dobre prakse

Projekt poudarja pomen prenosa praktičnih znanj s področja obrti in industrije, ki nadomeščajo primanjkljaje pri prenosu šolskega znanja. Pomembna vidika pri izbiranju poklica sta praktičnost in mentorji.

Več informacij: <http://www.generationenhandwerkstatt.at/>

Kontakt: info@generationenhandwerkstatt.at, wsterneder@taz-mitterberghuetten.at

Dediščinski inkubator HeritageLab

Prioritete mladih

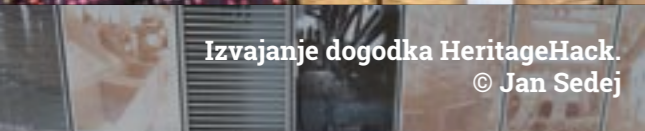
- ♦ identiteta & vrednote
- ♦ zaposlitev
- ♦ ustvarjalnost & inovacije

Povzetek

HeritageLab je celosten inkubacijski program razvijanja potencialov industrijske dediščine v Idriji, ki slovi po 500-letni tradiciji pridobivanja živega srebra, danes pa je središče uspešne visokotehnološke industrije. Kljub temu se mesto sooča z izseljevanjem mladih, zlasti tistih brez tehnične izobrazbe. Za naslavljanje njihovih zaposlitvenih, podjetniških in ustvarjalnih izzivov je ekipa Zavoda ID20 oblikovala pospeševalnik, ki na temelju kulturne dediščine ter sodelovanja mladinskih, dediščinskih in tehnoloških organizacij ustvarja nove proizvode in storitve. HeritageLab je prejemnik mednarodnih nagrad s področij kulturne dediščine in družbenih inovacij. Leta 2021 so bile vanj vključene tri poslovne zamisli mladih s področij arhitekture, umetnosti in obrti.

Abstract

HeritageLab is a comprehensive incubation programme for developing the potential of the industrial heritage in Idrija, which is known for its 500-year tradition of mercury production and is now the centre of a successful high-tech industry. Nevertheless, the city faces an outmigration of young people, especially those with a non-technical education. To address the challenges of employment, entrepreneurship, and creativity, the ID20 Institute team has designed an incubator that develops new products and services based on cultural heritage and collaboration between the youth, heritage, and technological organisations. HeritageLab has already won international awards in the fields of cultural heritage and social innovation. In 2021, three business ideas from young people in the fields of architecture, arts, and crafts were included in the programme.

Izvajanje dogodka HeritageHack.
© Jan Sedej

Udeleženci dogodka HeritageHack.
© Jan Sedej

1 Temeljne informacije

HeritageLab je celosten inkubacijski program, ki po korakih razvija potencialne lokalne kulturne dediščine. Namenjen je mladim iz malih in srednje velikih mest, ki želijo z novim razumevanjem dediščine graditi inovativne poslovne zamisli in storitve. Za razliko od drugih inkubatorjev se specializira za dediščino in njene posebnosti. Pobudnik programa je Zavod ID20, zavod za inovacije v dediščini iz Idrije, ki slovi kot nekdanji drugi največji rudnik živega srebra na svetu, danes pa lokacija UNESCO svetovne dediščine. Projekt nastaja v sodelovanju s Centrom za kreativnost pri Muzeju za arhitekturo in oblikovanje (MAO) in je sofinanciran s strani Republike Slovenije in Evropske unije iz Evropskega sklada za regionalni razvoj.

2 Težave lokalnega okolja

Idrija je staro industrijsko mesto s 500-letno tradicijo pridobivanja živega srebra, ki se je preobrazilo v središče uspešne visokotehnološke industrije. Rudnik je bil zaprt v 90. letih prejšnjega stoletja, vendar je mesto ohranilo številne tehnične spomenike in nesnovno dediščino. Slaba prometna dostopnost in presežek tehničnih delovnih mest v nasprotju z netehničnimi sta zaznamovala demografski profil v zadnjih desetletjih s staranjem prebivalstva in odseljevanjem mladih. Ustvarjanje ugodnih razmer za življenje in delo mladih v Idriji se zdi eden najtežjih izzivov lokalne skupnosti. Ob tem se primerjalne prednosti mesta, kot so industrijska dediščina, tradicionalna znanja in naravna krajina, premalo uporablja za razvoj mesta.

3 Predlagane rešitve

Ekipa Zavoda ID20 je na podlagi večletnih izkušenj na presečišču mladinskih politik, dediščine in inovativnosti ter v sodelovanju z dediščinskimi in tehnološkimi partnerji leta 2018 pripravila zamisel inkubacijskega programa HeritageLab. Namen programa je novo razumevanje potencialov lokalne kulturne dediščine ter ustvarjanje novih proizvodov in storitev, kot so kulturni turizem, digitalizacija dediščine, na tradicionalnih obrteh temelječ nakit, avtentične

nastanitve, tradicionalna moda in podobno. HeritageLab je zasnovan kot pospeševalnik, ki skozi mentorsko podporo poznavalcev dediščine nudi individualiziran pristop, preizkuša zamisli, zagotavlja prostore za sodelo, trženjsko, oblikovalsko, organizacijsko, računovodsko in pravno podporo ter razvija skupnost podobno mislečih, ki gojijo spoštovanje in zanimanje za dediščino v izrazito razvojnih perspektivah. Ključen element koncepta je vsekakor dejavna vključenost tako mladinskih kot tudi dediščinskih organizacij, ki lahko skozi sodelovanje plemenitijo svoje dejavnosti.

4 Rezultati

Program HeritageLab je leta 2018 postal zmagovalec mednarodnega tekmovanja European Social Innovation Competition 2018, ekipa Zavoda ID20 pa je za povezovanje kulturne dediščine in inovativnih pristopov leta 2019 prejela nagrado European Heritage Days Stories Award 2019. Leta 2021 je HeritageLab prek pilotne akcije HeritageHack prešel od zamisli k dejanjem in trenutno vključuje tri različne poslovne zamisli, ki na temelju dediščine nagovarjajo izzive lokalnega okolja. Ekipe arhitektov in urbanistov prostorske sekcije Kluba škofjeloških študentov razvija zamisel HeritageBox, ki predvideva oblikovanje modularnih in mobilnih lesenih bivalnih enot znotraj ogroženih dediščinskih objektov. Idrijčanka Neža Pavšič dejavno nadgrajuje poslovni vidik prve zasebne galerije in okvirjevalnice umetniških del v Idriji Okvirjevalnico in galerijo Ivanka Nikolaj. Člani kranjske zadruge kooperativa 22 pa razvijajo digitalno storitev, platformo, kjer se bo gradila skupnost obrtnikov in ljudi, ki jih zanimajo tradicionalne obrti. Po uspešnem preizkusu v Idriji je v načrtu širitev na druga podobna območja.

5 Priporočila za prenos dobre prakse

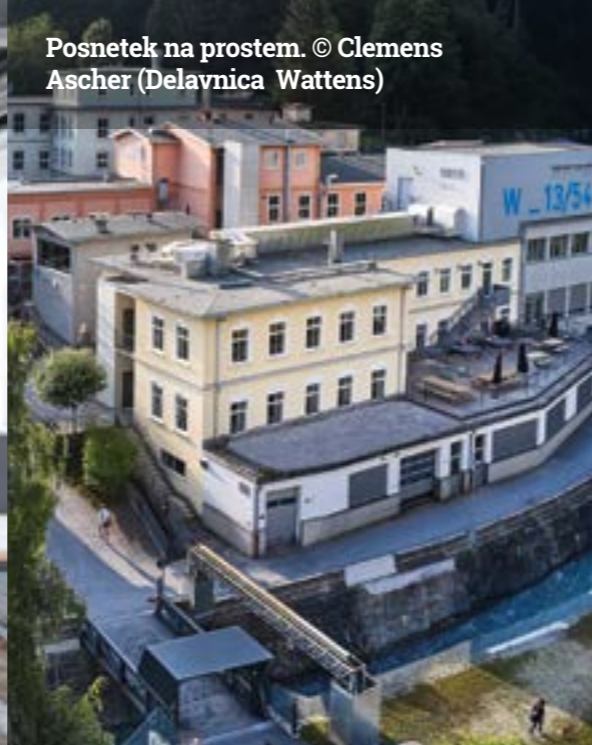
Ključnega pomena je temeljito povezovanje mladinskih, dediščinskih, tehnoloških in drugih organizacij, ki v razvijanju kulturne dediščine vidijo priložnost za lokalno okolje.

Več informacij: <https://www.id20.si/heritagelab/>

Kontakt: info@id20.si

Pisarna za (so)delo. © Clemens Ascher (Delavnica Wattens)

Posnetek na prostem. © Clemens Ascher (Delavnica Wattens)

Brusna hala. © Clemens Ascher (Delavnica Wattens)

Ustvarjalni laboratorij – Fab Lab. © Clemens Ascher (Delavnica Wattens)

Delavnica Wattens

Avstrija

Wattens

Prioritete mladih

- ◆ izobraževanje, usposabljanje & veščine
- ◆ ustvarjalnost & inovacije
- ◆ zaposlitev

Povzetek

Leta 2015 sta občina Wattens (Tirolska, Avstrija) in lokalno podjetje Swarovski oblikovala ustvarjalni prostor za (so)delo in (so)ustvarjanje. Cilj je bil odpraviti toge strukture in zaprte sisteme v industriji. Ustvarjalno središče ponuja možnost za opravljanje dela v regiji ustanoviteljem, zagonskim podjetjem ter proizvodnim in storitvenim podjetjem. Šolarji in študenti lahko unovčijo ugodnosti tega prostora in sodelujejo pri delavnicah, ki so še posebej namenjene mladim v regiji. Poudarek je na ustvarjanju trajne družbene koristi prek usposabljanja udeležencev (posameznikov in podjetij) za inovativnost in razvijanje sposobnosti ustvarjalnega oblikovanja. Izobraževalne ponudbe pripomorejo k razvoju in pretvorbi zamisli v vzorce in končne izdelke.

Abstract

In 2015, the Municipality of Wattens (Tyrol, Austria) and the local business Swarovski created a co-working and co-creation space. The aim was to tackle inert structures and closed systems in industry. This creative centre for founders, start-ups, manufacturing, and service companies provides an opportunity for people to stay in the region. Students from local schools and university can benefit from the centre's various offers as well as participate in workshops specifically addressing youths from the region. The goal is to create a lasting social benefit through innovation, the empowerment of the participants (individuals and companies), as well as the expansion of creative design competence. The educational options help ideas to be developed and transformed into prototypes and ready products.

1 Temeljne informacije

Občina Wattens (Tirolska) se je na podlagi svoje več kot 450-letne industrijske zgodovine ter vseprisotne podjetniške miselnosti in vizije trajnostnega regionalnega razvoja odločila, da postane vodilno središče podjetništva na območju Alp. Prostor za sodelovanje in soustvarjanje sta leta 2015 vzpostavila Destination Wattens Regionalentwicklung GmbH, gre za javno-zasebno partnerstvo med občino in podjetjem Swarovski, ter sam Swarovski (v razmerju 40 : 60). Več kot 4 milijone evrov je bilo vloženih v prenovo prostorov nekdanjih tovarniških zgradb na proizvodnem mestu podjetja Swarovski.

2 Težave lokalnega okolja

Mednarodno poslovno in ustvarjalno središče za ustanovitelje, zagonska podjetja ter proizvodna in storitvena podjetja si prizadeva odpraviti toge strukture in zaprte sisteme v industriji, dolgoročno podpirati svoje partnerje in jim dati priložnost, da ostanejo v regiji in prispevajo k trajnostnemu regionalnemu razvoju.

3 Predlagane rešitve

Na površini več kot 5100 m² so prostori za (so)delo, skupnostne pisarne, proizvodne enote in delavnice ter ustvarjalni laboratorij – “FabLab”. Šolarji in študenti lahko tukaj obiskujejo različne delavnice, ki jih navdušujejo za inovacije in raziskave. Na lokaciji so različne ponudbe, ki so namenjene mladim iz regije. Šolarji, stari od 10 do 18 let, se lahko udeležijo delavnic Digital Fit, ki jih v FabLabu organizira društvo klasse!forschung v sodelovanju z Univerzo v Innsbrucku. Ustvarjalni laboratorij, opremljen s sodobnimi tehnologijami in stroji, kot so 3D tiskalniki in skenerji, CNC rezkalni stroji, laserski rezalniki itd., ponuja ustrezno in navdihujoče okolje za eksperimentiranje in prejemanje navodil od izkušenih raziskovalcev. Oblika hitrega razvoja izdelkov ponuja praktičen pristop tudi univerzi, pri čemer lahko študenti prisostvujejo krožnemu inovacijskemu procesu od skice do vzorca. Vsebine in naloge se lahko prilagajajo ravni znanja študentov, zato je ta format idealen tudi kot dopolnilo

k predavanjem o poslovnem upravljanju, predvsem pri predmetih Razvoj produktov ali Inovacijsko upravljanje.

4 Rezultati

Poročila nacionalnih medijev delavnico v Wattensu že imenujejo “Wattenška dolina” in avstrijska “vroča točka industrije 4.0”, s čimer poudarjajo njen pomen in uspeh. V središču vseh dejavnosti je ustvarjanje trajnostnih družbenih koristi prek usposabljanja udeležencev (posameznikov in podjetij) za inovativnost in razvijanje sposobnosti ustvarjalnega oblikovanja. Izobraževalne ponudbe pripomorejo k razvijanju zamisli, njihovi pretvorbi v vzorce in nato v končne izdelke ali k njihovemu preoblikovanju na drug način z uporabo inovativnih pristopov, podjetniških perspektiv, novih tehnologij in podpornih mehkih veščin. Inovacija je pri tem obravnavana kot pristop k trajnostnemu regionalnemu, gospodarskemu in družbenemu razvoju. Izobraževalna ekipa Inovation Campus tesno sodeluje z regionalnimi, nacionalnimi in mednarodnimi strokovnjaki s področij industrije in poslovnih praks ter iz akademskega sveta. Visoki akademski standardi, nenehne izboljšave in neprekinjen nadzor zagotavljajo kakovost izobraževalne ponudbe, ki je odprta tudi za javnost.

5 Priporočila za prenos dobre prakse

Primer kaže na to, kako pomembno je zagotoviti fizično infrastrukturo in mentorstvo, da bi mladim nazorno pokazali lokalne priložnosti industrije. Pri tem je pomembno združevanje akademskega znanja in praktičnih pristopov ter njihova vključitev v proces ustvarjalnega razvoja proizvoda.

Več informacij: www.werkstaette-wattens.at

Kontakt: viktoria.steger@destination-wattens.at

Dopoldanski sprehod s starejšimi stanovalci Doma za varstvo odraslih Velenje. © Arhiv MC Velenje

Pomoč na Pikinem Festivalu. © Arhiv MC Velenje

Slovenija

Skupina prostovoljcev Udarnik MC Velenje

Prioritete mladih

- ♦ identiteta & vrednote
- ♦ hierarhija moči & socialna vključenost
- ♦ grajeno okolje & infrastruktura
- ♦ participacija & upravljanje

Povzetek

Organizacija Udarnik MC Velenje se je oblikovala leta 2015 v okviru Mladinskega centra Velenje. Danes obsega 35 dejavnih prostovoljcev, ki občanom Velenja ponujajo brezplačno pomoč pri vsakdanjih opravilih. Pri tem se osredotočajo na najbolj socialno ogrožene skupine, na primer brezdomce, starejše, gibalno ovirane itn. Danes je v Velenju zaradi izseljevanja mladih ogroženo vzpostavljanje socialnih mrež, te pa prostovoljci ohranjajo prek medgeneracijskega sodelovanja. Na ta način krepijo socialne veščine, prenašajo konkretna znanja in pridobivajo samozavest. Udarnik MC Velenje je za svoja družbeno koristna dela prejel številne nagrade, še posebej pozitivno sprejeto je bilo njihovo delovanje v času epidemije COVID-19.

Abstract

The Udarnik MC Velenje organization was founded in 2015 as part of the Velenje Youth Centre. Today, it consists of 35 active volunteers who offer free help to the citizens of Velenje in their daily tasks. In doing so, they focus on the most socially disadvantaged groups, such as the homeless, the elderly, the physically handicapped, etc. Today, the emigration of young people from Velenje threatens the establishment of social networks, which volunteers maintain through intergenerational cooperation. This helps everyone strengthen social skills, transfer concrete knowledge, and gain self-confidence. Udarnik MC Velenje has received numerous awards for its socially useful work: their impact during the COVID-19 epidemic was particularly well received.

Nakupovanje nujno potrebnih živil. © Arhiv MC Velenje

Spomladanska čistilno-ekološka akcija. © Arhiv MC Velenje

1 Temeljne informacije

Udarnik MC Velenje je bil ustanovljen leta 2015 in danes obsega 35 dejavnih prostovoljcev, ki občanom Velenja ponujajo brezplačno pomoč pri vsakdanjih opravilih. Njihovo delovanje je udarniške narave; pomagajo pri raznih selitvah, čiščenju, adaptaciji stanovanj, v obliki raznih inštrukcij itn. Pomoč nudijo predvsem socialno ogroženim, na primer brezdomcem, starejšim, gibalno oviranim in ljudem, ki nimajo sorodnikov ali socialne mreže. Udarnik MC Velenje je del javnega zavoda Mladinski Center Velenje, ki deluje kot logistično in funkcionalno središče za mlade na področju razvoja, informiranja, izobraževanja, kulturnih dejavnosti, razvedrila in družbenega vključevanja.

2 Težave lokalnega okolja

V zadnjih letih se je razvnela razprava o zapiranju velenjskega premogovnika, kar bi lahko ogrozilo obstoječa delovna mesta in pospešilo izseljevanje mladih. Nejasnost glede stanja in strategije razvoja po zaprtju premogovnika med lokalnim prebivalstvom vzbuja veliko skrbi. Neoliberalna miselnost ogroža nekatere industrijsko-socialistične vrednote (solidarnost, tovarišvo, udarniško delo) in proizvaja vedno večje število ljudi, ki potrebujejo pomoč. Zaradi izseljevanja mladih je še toliko bolj oteženo vzpostavljanje in ohranjanje socialnih mrež.

3 Predlagane rešitve

Na polovici 20. stoletja se je v Velenje priselilo veliko ljudi, predvsem iz drugih krajev Slovenije in Jugoslavije, ki so v duhu tistega časa na temelju udarništvja zgradili pomemben del mesta. Danes imata tradicija udarniškega dela in prostovoljstvo še naprej zelo pomembno vlogo. V okviru organizacije Udarnik MC Velenje mlajše generacije kažejo veliko zanimanja za skupnostna dela; že ime skupine odraža težnjo po ohranjanju nesnovne industrijske dediščine, ki v ospredje postavlja vrednote solidarnosti, tovarištva in vzajemnega delovanja. Pri svojem delovanju imajo prostovoljci izrazito vključujoč pristop, saj si prizadevajo naslavljanje vse ranljive skupine mesta. Ključno je tudi povezovanje z občino ter raznimi organizacijami, zavodi in društvi, ki delujejo v korist lokalne skupnosti.

V sodelovanju z drugimi deležniki prostovoljci organizirajo različne dejavnosti, na primer festivale, delavnice za otroke ipd.

4 Rezultati

Delovanje organizacije je bilo pozitivno sprejeto tako na občinski kot državni ravni. Predsednik Republike Slovenije Borut Pahor je leta 2016 organizaciji podelil naziv Naj prostovoljski projekt Republike Slovenije, leta 2020 pa priznanje Jabolko navdiha za opravljanje družbeno koristnih del v času epidemije COVID-19. Med epidemijo so bili prostovoljci zelo dejavni in v okviru projekta Naše ulice so prazne, naša srca ne izkazali veliko mero solidarnosti. Socialno ogroženim, starejšim in gibalno oviranim so zagotavljali in dovažali brezplačne obroke, nujno potrebna živila in zdravila ter jim delali družbo prek telefona. Projekt je pozitivno vplival na kakovost življenja ljudi v mestu, prejemniki pomoči so bili manj osamljeni, imeli so občutek varnosti in manj skrbi vsakdana. Leta 2021 je bil omenjen projekt s strani združenja za promocijo prostovoljstva Slovenska filantropija nagrajen kot Naj projekt medgeneracijskega prostovoljstva. Prostovoljstvo v Velenju zavzema pomembno socialno funkcijo, saj prek njega mladi in starejši krepijo socialne veščine, prenašajo konkretna znanja in vedenja, pridobivajo samozavest in občutek koristnosti.

5 Priporočila za prenos dobre prakse

Za učinkovito opravljanje prostovoljskih del je ključno dobro delovanje mladinskega centra, ki temelji na grajenju medosebnih odnosov ter ustrezni državni in občinski podpori.

Več informacij: <http://www.mc-velenje.si/dejavnosti/udarnik/>

Kontakt: andrej.cvernjak@mc-velenje.si

Akterji v projektu Regija mladih.
© Regija mladih

Razvoj zamisli.
© Regija mladih

Avstrija

Gmunden

Regija mladih (Regija Traunstein)

Prioritete mladih

- ♦ identiteta & vrednote
- ♦ participacija & upravljanje

Povzetek

Za spodbujanje lokalnega razvoja je projekt mreženja v regiji Traunstein (Zgornja Avstrija) ustvaril priložnost za sodelovanje mladih in podporo pri oblikovanju njihovega življenjskega okolja. Zaradi izseljevanja mladih iz regije je projekt spodbujal dejavno sodelovanje mladih, njihovih navdih in uresničitev zamisli s pomočjo projektnega sklada in drugih možnosti financiranja. Cilj pobude je bil izboljšati kakovost življenja v regiji in krepitev prebivalstvu pomembnih struktur.

Abstract

To encourage local development, this networking project in the Traunstein region in Upper Austria created opportunities for young people to participate and help shape their living environment. Fighting against the background of young people leaving the region, the project fostered active youth participation, inspiration, and concrete ideas for implementation. These development ideas were realized through a project fund and tapping into other financing options. The initiative aimed to improve the quality of life in the region and to strengthen important structures for the population.

Mali regionalni mladinski sveti.
© Regija mladih

Regijska mladinska skupina.
© Regija mladih

1 Temeljne informacije

Za spodbujanje lokalnega razvoja je projekt mreženja v regiji Traunstein (Zgornja Avstrija) ustvaril priložnost za sodelovanje mladih in pomoč pri oblikovanju njihovega življenjskega okolja. Projekt Regija mladih se je začel septembra 2016 in je trajal do novembra 2019. Projekt je dejavno spodbujal sodelovanje mladih. Njihov navdih in konkretne izvedbene zamisli je hkrati spodbujala resonančna skupina, skupina regionalnih akterjev pa je spremljala potek projekta in povezovala občine. Zamisli mladih so finančno podprli prek projektnega sklada in drugih možnosti financiranja.

2 Težave lokalnega okolja

Deset občin članic okrožja Traunstein ima težave zaradi izseljevanja mladih. Obstaja neenako razmerje med mladim in starim prebivalstvom ter opaziti je mogoče vse večjo demografsko raznolikost. Lokalne razvojne strategije so pomembne za preprečevanje izseljevanja mladih, krepitev človeških virov v regiji ter vzpostavitev kulture spoštovanja in raznolikosti.

3 Predlagane rešitve

V okviru projekta Regija mladih so bili razviti ključni elementi, ki nagovarjajo različne ciljne skupine. Na eni strani je bilo vzpostavljeno delovanje malih regionalnih mladinskih svetov, namenjenih mladim med 15. in 24. letom starosti, in njihova predstavitev rezultatov v mladinskih kavarnah, na drugi strani pa je bila ustanovljena medskupnostna mladinska mreža z rednimi srečanji, pri čemer so razvijanje ukrepov podprli z delavnicami, svetovanjem in finančnimi sredstvi. Zagotavljanje trajnostnega sodelovanja je bilo podprto z delom resonančne skupine, ki kot ciljno skupino vključuje mlade odrasle do 30 let. Pri izvajanju projektov so bili vključeni tudi zavzeti odrasli, ki se poklicno ali prostovoljno ukvarjajo z mladinskim delom, ter tisti, ki jih zanima mladinska problematika. Strokovna podpora vodstva LAS (lokalne akcijske skupine) je zagotovila kakovost svetovanja. V okviru odnosov z javnostmi so bili tudi dogodki za ozaveščanje. Cilj je bil doseči in obveščati prebivalce regije, za kar je bila vzpostavljena regionalna mrežna struktura.

4 Rezultati

Pobuda je bila namenjena izboljšanju kakovosti življenja v regiji ter krejitvi oziroma ustvarjanju pomembnih lokalnih struktur za prebivalstvo z namenom, da bi preprečili negativni demografski razvoj oziroma izseljevanje mladih. Pri tem je bilo dejavno sodelovanje mladih omogočeno in podprto z različnimi orodji. V pobudi so naslovili obstoječe zanimanje mladih ter s seminarji in drugimi ponudbami vzbudili dodatno zanimanje. Posebej pomembna je bila resonančna skupina, ki je spremljala mreženje ter izmenjavo članov in prebivalstva.

5 Priporočila za prenos dobre prakse

Projekt poudarja pomen sodelovanja mladih v regionalnih procesih odločanja. S tem, ko so mladim omogočeni čas, prostor in finančna sredstva, pridobijo od skupnosti tudi konkretno pozornost in se lahko na participativni način vključijo vanjo.

Več informacij: <https://www.youthregion.at>
Kontakt: a.pauzenberger@traunsteinregion.at

Eni od Katapultovih ključnih vrednot sta pomoč in sodelovanje (akcija "Maske za vse"). © Katapult

Delavnica na Katapultu – znanje je (potencialna) moč. © Katapult

Slovenija

Podjetniški pospeševalnik Katapult

Prioritete mladih

- ♦ identiteta & vrednote
- ♦ izobraževanje, usposabljanje & veščine
- ♦ zaposlitev
- ♦ ustvarjalnost & inovacije

Povzetek

Gledališče Katapult je podjetniški pospeševalnik, ki pomaga mladim podjetjem s fizičnim proizvodom na njihovi poslovni poti. V prenovljenih prostorih ene od propadlih trboveljskih tovarn zagonskim podjetjem zagotavlja infrastrukturo, znanje v obliki izobraževalnih programov in mentorstva, opravljanje poslovnih storitev, v sodelovanju z ustanoviteljem, podjetjem Dewesoft, pa lahko z njihovo opremo in merilno tehniko pomagajo narediti prototip in prve serije izdelkov. Sodelovanje in delitev stroškov zmanjšata začetne investicije in fiksne stroške, kar olajša prehod v množično proizvodnjo. Pod okriljem Katapulta je doslej delovalo že 27 podjetij, koncept pa se širi tudi v druge kraje in industrije po Sloveniji.

Abstract

Katapult is an enterprise accelerator established by the company Dewesoft in the large, renovated former factory building in Trbovlje. It provides start-ups the infrastructure, access to all supporting services for their business, and training to develop their prototype into a product and increase their competitiveness in the labour market. An approach like this, founded on the ideas of collaboration and sharing, provides security, reduces costs, and eases transition to a mass production. So far, Katapult has helped 27 young companies, while the concept is spreading to other places in Slovenia.

Osrednji prostor za druženje, dogodke in sproščeno ustvarjanje. © Katapult

Leta 2021 je Katapult odprl prostore tudi v Ljubljani. © Katapult

1 Temeljne informacije

Katapult je podjetniški pospeševalnik, ki pomaga mladim podjetjem s fizičnim proizvodom na njihovi poslovni poti. Zagonskim podjetjem zagotavlja infrastrukturo, znanje v obliki izobraževalnih programov in mentorstva, opravljanje poslovnih storitev, v sodelovanju z ustanoviteljem, podjetjem Dewesoft, pa lahko z njihovo opremo in merilno tehniko pomagajo narediti prototip in prve serije izdelkov. Katapult je v privatni lasti (ustanovitelj in lastnik je dr. Jure Knez) in po družbeni pogodbi neprofitna organizacija. Nekatero izobraževalno dejavnosti sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj.

2 Težave lokalnega okolja

Trbovlje in celotno zasavsko regijo je v 90. letih prejšnjega stoletja doletelo zaprtje premogovnika in nekaterih večjih industrijskih podjetij (STT, Mehanika, Peko, Ipoz), čemur ni sledilo odpiranje novih. To je privedlo do neugodnih družbeno-gospodarskih posledic, kot so visoka brezposelnost in odseljivanje prebivalstva, ter nastanka praznih poslovnih prostorov. Regija je zapadla v spiralo brezperspektivnosti in apatije ter se v veliki meri naslanjala na državno pomoč. Zanja je bilo značilno pomanjkanje podjetniške miselnosti kot tudi ustreznega podpornega okolja za mlada zagonska podjetja.

3 Predlagane rešitve

Trboveljsko podjetje Dewesoft, svetovno znani razvijalec merilnih sistemov, je po predhodni izkušnji z zagonskim podjetjem Chipolo (pomagali so jim pri njihovi rasti) leta 2014 kupilo in dve leti pozneje obnovilo prazno tovarniško poslopje v mestu, ki se je raztezalo na 2000 m². V tem prostoru je ustanovilo podjetniški pospeševalnik Katapult, katerega glavno poslanstvo je ustvarjanje novih delovnih mest. Katapult mnogim mladim podjetjem rešuje ključno nevralgično točko: kljub ustvarjalnim zamislim z velikim tržnim potencialom nimajo dovolj sredstev za nakup vseh potrebnih strojev in opreme niti dovolj dela za uporabo teh strojev 24 ur na dan. Zato je temeljna zamisel Katapulta, da podjetniki dobijo vso potrebno

pomoč, da svoj izdelek dokončno razvijejo, preizkusijo, začnejo proizvajati in tudi prodajati. Pospeševalnik podjetjem nudi pomoč pri pridobivanju virov financiranja, nabavi, administraciji, računovodstvu, postavitvi proizvodnje, svetovanju, najemu pisarniških prostorov po znižanih cenah, pakiranju in dostopu do logistične mreže že obstoječih podjetij.

4 Rezultati

Koncept skupnega proizvodnega prostora, kombiniran z izmenjavo znanja in podporo, se je izkazal za zelo uspešnega. Sodelovanje in delitev stroškov zmanjšata začetne investicije in fiksne stroške, kar je ključnega pomena za lažji prehod v množično proizvodnjo. Pod okriljem Katapulta je doslej delovalo že 27 podjetij, trenutno jih tam ustvarja 16. Njihova dejavnost je zelo raznolika, prevladujejo pa tehnološka podjetja; ukvarjajo se z izdelavo raznih pametnih naprav, letalske tehnologije, merilnih sistemov za testiranje športnikov in spletnega portala za učenje. Druga podjetja se posvečajo založništvu, izdelavi unikatnih oblačil in modnih dodatkov. V okviru Katapulta deluje tudi raziskovalni laboratorij DDT-RUK, ki se ukvarja z izdelavo projektov na presečišču med umetnostjo, znanostjo in novimi tehnologijami. V Katapultu so razvili tudi podjetniški izobraževalni program Mozaik podjetnosti, ki temelji na dolgoletnem praktičnem znanju. Koncept Katapulta se širi tudi v druge kraje in industrije po Sloveniji. Leta 2021 je Katapult sklenil sodelovanje z zadrugo Kooperativa 103, ki nudi proizvodne prostore in stroje zagonskim podjetjem s prehrabnimi produkti. Od leta 2021 ima podjetje svoje prostore tudi v Ljubljani, kjer so jih odprli pod imenom Katapult underground.

5 Priporočila za prenos dobre prakse

Koncept je prenosljiv v druga (industrijska) okolja, kjer so prisotne vrednote odgovornosti, deljenja in kulture sodelovanja. Ključnega pomena je pomoč večjega uspešnega in v lokalnem okolju prepoznavnega podjetja manjšim zagonskim podjetjem, s čimer se vrši prenos znanja, zamisli in storitev.

Več informacij: <https://katapult.si/>

Kontakt: info@katapult.si

Učno in energijsko igrišče FunergyPark.
© Harald Eisenberger

Gemini hiša (2020).
© Harald Eisenberger

Učno in energijsko igrišče FunergyLab.
© Harald Eisenberger

Učno in energijsko igrišče FunergyLab.
© Harald Eisenberger

Avstrija

Weiz

Znanstveno središče Weiz

Prioritete mladih

- ♦ izobraževanje, usposabljanje & veščine

Povzetek

Znanstveno središče Weiz na avstrijskem Štajerskem je združitev in razširitev že obstoječe infrastrukture (Gemini hiša, FunergyPark, energetska pot) za namene spoznavanja vsebin, povezanih z energetiko. Mladi se lahko ob svojem vsakdanjem šolskem življenju in izvajanju predmetov MINT (matematika, informatika, naravoslovje, tehnika) v središču na razumljiv in igriv način naučijo nekaj o znanosti in tehnologiji. Učijo se na podlagi eksperimentov in delavnic, ki nudijo navdihujoče izkušnje. Zaradi pomanjkanja zanimanja za vajeništvo in primanjkljaja usposobljenih delavcev, zlasti na področju tehnologije in energetike v regiji, projekt spodbuja izobraževanje in vseživljenjsko učenje.

Abstract

The Science Center Weiz in Styria (Austria) is a merger and an extension of already existing infrastructure (Geminihaus, FunergyPark, energy-show-route) educating on the topic of energy. In addition to everyday school life and MINT classes (mathematics, computer science, natural science, technology), children and young people are able to learn about science and technology here in an easy-to-understand and playful way. This is done through experiments and workshops as enthusiasm-filled experiences for children and young people. Opposing the trend of a lack of interest in apprenticeships and a shortage of skilled workers, especially in the fields of technology and energy in the region, the project aims to foster education and lifelong learning.

1 Temeljne informacije

Za promocijo glavnega mesta okrožja Weiz na Vzhodnem Štajerskem je Lokalna akcijska skupina Almenland & Energieregion Weiz-Gleisdorf načrtovala projekt Znanstveno središče Weiz – kraj za male in velike izumitelje, kjer najdemo tudi plus-energijsko Gemini hišo, učno in energijsko igrišče FunergyPark ter energetsko pot. Mladi se lahko ob šolanju in izvajanju predmetov MINT tukaj na razumljiv in igriv način naučijo nekaj o znanosti in tehnologiji. Učijo se na podlagi eksperimentov in delavnic, ki nudijo navdihujoče izkušnje za otroke in mladino. Faza načrtovanja in zasnove projekta se je začela v začetku leta 2018, dokončno pa se je projekt izvedel leta 2020 ob selitvi igrišča FunergyLab v Gemini hišo v Weizu.

2 Težave lokalnega okolja

Kot industrijski kraj je mesto Weiz bogato s podjetji in vajeništvom. Kljub temu v regiji, zlasti na področju tehnologije in energetike, primanjkuje usposobljenih delavcev, saj otroci in mladi pogosto niso zainteresirani za vajeništvo. Da bi to težavo premostili, so akterji koncept projekta razvili s poudarkom na izobraževanju in vseživljenjskem učenju.

3 Predlagane rešitve

V Znanstvenem središču Weiz se dejavnosti lahko izvajajo v zaprtih prostorih in na prostem, pri čemer je revitalizirana Gemini hiša Weiz postala učni objekt kot energijsko učna hiša z vizualizacijo njenih tehničnih lastnosti. Obstoječemu igrišču FunergyPark je bil dodan prostor za majhne otroke, stare od 3 do 6 let, obenem pa je bila prenovljena energetska pot v Weizu, ki zdaj vključuje 18 postaj na temo energije. Projekt je namenjen otrokom in mladostnikom pa tudi učiteljem iz vrtcev in osnovnih šol, odraslim in staršem, regionalnim partnerskim podjetjem in ostalim institucijam, kot na primer turističnim društvom; med ciljne skupine spadajo pobude na področju vajeništva, mladinski centri, politični predstavniki, turisti in izletniške skupine ter tisti, ki jih ta vsebina zanima. Pridobitev potencialnih partnerjev za sodelovanje s področij gospodarstva, izobraževanja in raziskovanja je prispevala k vzpostavitvi lokalne in regionalne mreže za izvajanje projekta.

4 Rezultati

Znanstveno središče je za posamezne ciljne skupine oblikovalo nove regionalne izobraževalne in prostočasne dejavnosti, ki so namenjene krepitvi Weiza kot regionalnega izobraževalnega in poslovnega kraja. Celoten koncept vključuje tudi v ciljno skupino usmerjeno izobraževalno noto, ki predstavlja temelj učenje skozi igro, trajnostno in vseživljenjsko učenje ter učenje z raziskovanjem in odkrivanjem za namene širokega ozaveščanja. Mladi lahko eksperimentirajo z vsebinami, kot so elektrika, elektrostatika, zvok, zrak in voda, ali pa na igriv način spoznavajo vajeništvo v regiji v 4D kinu.

5 Priporočila za prenos dobre prakse

Znanstveno središče Weiz kot eden od vodilnih projektov regije LEADER pretežno temelji na lastni infrastrukturi. Poleg tega vse bolj nadgrajuje prakse prenosov znanj in ustvarjalnosti ter jih združuje s ponudbo podjetij v regiji. Na ta način spodbuja konkretne poklicne priložnosti za mlade v regiji.

Več informacij: <https://www.weiz.at/Stadtleben/Energieschaupunkte>
Kontakt: stadtgemeinde@weiz.at

Gledališče ŠOLA, kontaktni ples z lutko.
© arhiv Gledališče DELA

VIVA LA FORMA.
© Nika Hölcl Praper

Slovenija

Gledališče DELA

Prioritete mladih

- ♦ identiteta & vrednote
- ♦ izobraževanje, usposabljanje & veščine
- ♦ ustvarjalnost & inovacije

Povzetek

Gledališče DELA je kulturno-umetniška ustanova na Ravnah na Koroškem, ki je nastala leta 2014 na podlagi sodelovanja mlajših domačink na področju uprizoritvenih umetnosti (performans, lutkovno gledališče, sodobni ples). Ravne na Koroškem imajo bogato železarsko tradicijo, toda potencialna prednost industrijske dediščine za razvoj mesta je še premalo izkoriščena. Gledališče vsebine kulturne dediščine na inovativen način vključuje v lastne umetniške programe. Bolj kot na predstavljanje dediščine, se umetniki ce osredotočajo na njeno uporabo (npr. industrijska hala, železne lutke). Večinoma uprizarjajo v lokalnem okolju in prek svojih programov tudi izobražujejo in mentorirajo na kulturno-umetniškem področju (Gledališče ŠOLA).

Abstract

Theatre WORKS (Gledališče DELA) is a cultural and artistic institution in the town of Ravne na Koroškem. It was established in 2014 with the participation of young locals in the field of performing arts (performance, puppet theatre, contemporary dance). Ravne na Koroškem has a rich tradition of the iron industry, but the potential advantage of industrial heritage for the development of the town remains underused. The theatre integrates cultural heritage into its own artistic programs in an innovative way. Rather than presenting heritage, artists focus on its use (e.g., industrial hall, iron puppets). They mostly perform in the local environment and they also educate and mentor in the field of cultural and artistic activities through their programs (Gledališče ŠOLA/Theatre SCHOOLS).

VIVA LA FORMA.
© Nika Hölcl Praper

Gledališče ŠOLA, kontaktni ples z lutko.
© arhiv Gledališče DELA

1 Temeljne informacije

Gledališče DELA od leta 2014 deluje v okviru kulturno-umetniške ustanove Zadruga ZRaven, ki so jo zasnovale mlade domačinke Katja Vravnik (koreografinja, oblikovalka), Tea Kovše (animatorka lutk, dramaturginja) in Mojca Kamnik (glasbenica, pevkica). Ustanoviteljici Gledališča DELA, Katja in Tea, sta njegovo ime izbrali z namenom, da bi gledališče tesneje povezali z delavsko kulturo na Ravnah na Koroškem in ga hkrati izpostavili kot eno izmed vrst dela. Gledališče v sodelovanju z različnimi umetniki iz Slovenije in tujine ustvarja lastne produkcije na področju uprizoritvenih umetnosti (performans, lutkovno gledališče, sodobni ples). Doslej so pobudnice gledališča ob pomoči drugih umetnikov uprizorile 26 lutkovnih, plesnih in uličnih predstav. Večinoma delujejo v lokalnem okolju, uprizarjajo pa tudi širše v Sloveniji in tujini.

2 Težave lokalnega okolja

Na Ravnah na Koroškem je prisotna skoraj 400-letna železarska tradicija, tako je bila Železarna Ravne od nekdaj značilnost mesta in občine. Po njenem propadu v začetku 90. let prejšnjega stoletja imajo Ravne še zmeraj vodilno industrijsko vlogo na Koroškem. Danes je na območju nekdanje Železarne Ravne prek 200 različnih podjetij, večji sta na primer SIJ Metal Ravne in SIJ Ravne Systems. V mestu se v zadnjih letih razvija tudi turizem, ki pa zaenkrat lokalnemu prebivalstvu ne zagotavlja pomembnejšega vira prihodka. Več lokalnih akterjev prepoznava pozitivne vidike in potencialno prednost industrijske dediščine za razvoj kraja, ki pa so zaenkrat še premalo uporabljeni.

3 Predlagane rešitve

Gledališče DELA je zasnovalo več projektov, ki neposredno naslavlja industrijsko dediščino. Eden izmed odmevnejših je bila glasbeno-lutkovna predstava AHTI, ših!, ki je bila leta 2014 v večkratnih ponovitvah uprizorjena v Muzeju železarstva, v "štauhariji" oz. nekdanji krčilni kovačnici ob zvokih industrijskih strojev. Leta 2018 je bil uprizorjen tridnevni glasbeno-

plesni spektakel VIVA LA FORMA ob jeklenih strukturah na različnih krajih mesta, ki so jih oblikovali umetniki v sodelovanju z železarji. Ob 400-letnici železarstva so leta 2019 pripravili inovativen animiran film Pudlovka, ki služi kot didaktični pripomoček za približevanje metalurške dediščine najmlajšim obiskovalcem muzeja na Ravnah na Koroškem. Gledališče DELA pripravlja tudi projekt Železen teater, ki nastaja v sodelovanju s Srednjo šolo Ravne. Dijaki ob mentorski pomoči izdelujejo železne lutke in sodelujejo pri snovanju lutkovne predstave. Pomembno vodilo je misel, da otroke bolj kot predstavljanje kulturne dediščine pritegne njena uporaba. Za namene izobraževanja in mentoriranja na kulturno-umetniškem področju so v ustanovi zasnovali program Gledališče ŠOLA.

4 Rezultati

Gledališče DELA v okviru lastnih programov vključuje in nagovarja različne ciljne skupine, kar odraža težnjo po spodbujanju solidarnosti in medgeneracijskega sodelovanja. Predvsem mlade in umetnike iz širše regije spodbuja k ustvarjalnosti in zanimanju za snovanje umetniških del. Pri tem pomembno vlogo zavzema poudarjanje pomena industrijske dediščine za krepitev kolektivne identitete kraja. Gledališče DELA s svojimi projekti lokalno prebivalstvo spominja na to, da živi v delavskem mestu, in namenja poklon delavcem in delu.

5 Priporočila za prenos dobre prakse

Prepoznavanje pomena umetniških poklicev in uvajanje umetniških pristopov za namene ohranjanja, predstavitve in uporabe dediščine spodbuja angažiranost različnih družbenih skupin (otroci, starejši, delavci itn.), krepiti identiteto skupnosti in sproža premislek o prihodnjem razvoju kraja.

Več informacij: <http://www.zraven.si/>

Kontakt: kulturna@zraven.si

O PROJEKTU YOUIND

Za programsko območje SI-AT INTERREG je značilno razmeroma veliko število industrijskih podjetij, ki se pogosto nahajajo v malih in srednje velikih mestih. Ti kraji se soočajo z novimi izzivi, saj novi trendi (npr. industrija 4.0) čedalje bolj zahtevajo visoko usposobljene delavce. Te je težko najti, saj se zlasti mlajšim tovrstne regije ne zdijo privlačne, posledično pa se odselijo in le redko vrnejo. Takšen razvoj ne ogroža le industrije, temveč tudi družbeno-gospodarski razvoj celotnih regij znotraj programskega območja.

Za namene reševanja te večinoma zanemarjene težave partnerstvo YOUIND združuje akademsko in regionalno znanje ter povečuje institucionalne zmogljivosti za ukrepanje. Obe partnerski regiji – Idrija in Steirische Eisenstrasse – imata bogato industrijsko preteklost in sedanost, sta vpisani na Unescov seznam svetovne dediščine in sta dom svetovnim podjetjem, kot sta na primer Kolektor in Voestalpine. Projekt želi uporabiti specifično industrijsko kulturo kraja kot potencial za krepitev institucionalne zmogljivosti na področju izseljevanja mladih z namenom, da bi mlade tesneje povezal z njihovo regijo.

Projekt YOUIND se izvaja v okviru čezmejnega programa SI-AT INTERREG A in je sofinanciran s strani ESRR. Čas izvajanja projekta je od pomladi 2020 do poletja 2022. Za več informacij ter redne posodobitve in rezultate projekta obiščite:

<https://www.researchgate.net/project/YOUIIND-Youth-outmigration-and-institutional-capacities-in-industrial-towns>

ABOUT THE YOUIND PROJECT

The SI-AT INTERREG programme area is characterized by a relatively large number of industrial enterprises, which are often located in small and medium-sized towns. These places are facing new challenges, as new trends (e.g., Industry 4.0), increasingly demand new, highly skilled workers. These employees are difficult to find, as younger people in particular do not perceive these regions as attractive and leave, seldom to return. These developments not only threaten industry, but also the socio-economic development of entire regions within the programme area.

To address this largely neglected issue, the YOUIND partnership combines academic and regional knowledge to raise institutional capacities. Both partner regions—Idrija and the Steirische Eisenstrasse—are rich in their industrial past and present, both are on the UNESCO's heritage list, and are now sites of global companies, such as Kolektor and Voestalpine. The project seeks to use this specific industrial culture of place as a potential for strengthening the institutional capacity on youth outmigration in order to connect young people more with their region.

The YOUIND project is implemented by the SI-AT cross-border INTERREG A programme and co-funded by ERDF. The project run-time is from spring 2020 to summer 2022. For more information and regular project updates and results, please visit:

<https://www.researchgate.net/project/YOUIIND-Youth-outmigration-and-institutional-capacities-in-industrial-towns>

O PARTNERJIH PROJEKTA YOUIND

Univerza v Gradcu, Inštitut za geografijo in regionalne znanosti

Univerza v Gradcu je vodilni partner v projektu YOUIND. Njihova vloga vključuje zagotavljanje znanja in akademsko raziskovanje, sintezo strateških in političnih priporočil ter podporo teritorialnim partnerjem.

Verein Steirische Eisenstrasse

Vloga partnerja v projektu YOUIND vključuje izvedbo pilotnih akcij, izdelavo regionalnega akcijskega načrta za vključevanje mladih v domači regiji in sodelovanje z akademskimi partnerji za pridobivanje novega znanja.

Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti (ZRC SAZU), Geografski inštitut Antona Melika

Vloga partnerja v projektu YOUIND vključuje zagotavljanje znanja in akademsko raziskovanje, sintezo strateških in političnih priporočil ter podporo teritorialnim partnerjem.

Občina Idrija

Vloga partnerja v projektu YOUIND vključuje izvedbo pilotnih akcij, izdelavo regionalnega akcijskega načrta za vključevanje mladih v mestu Idrija ter sodelovanje z akademskimi partnerji za pridobivanje novih znanj.

ZRC SAZU
Geografski inštitut
Antona Melika

ABOUT THE YOUIND PROJECT PARTNERS

University of Graz, Institute of Geography and Regional Science

It is the lead partner in the YOUIND project. Its role also includes the provision of knowledge and academic elaboration of the topic, the synthesis of strategic and policy recommendations, and support to territorial partners.

Verein Steirische Eisenstrasse

Its role in the YOUIND project includes implementing the pilot actions, creating the regional action plan to engage young people in the Veste region, and cooperating with academic partners to generate new knowledge.

Research Centre of the Slovenian Academy of Sciences and Arts (ZRC SAZU), Anton Melik Geographical Institute

Its role in the YOUIND project includes the provision of knowledge and academic elaboration of the topic, the synthesis of strategic and policy recommendations, and support to territorial partners.

Municipality of Idrija

Its role in the YOUIND project includes implementing the pilot actions, creating the regional action plan to engage young people in the town of Idrija, and cooperating with academic partners to generate new knowledge.

ZRC SAZU
Geografski inštitut
Antona Melika

“Mladi kot relevantna skupina za razvoj manjših industrijskih mest so redko predmet aktualnih razprav. Njihovo prebivalstveno gibanje, sodoben življenjski slog in kompleksne vsakodnevne potrebe so za načrtovalce poseben izziv. Katalog predstavlja deset uspešnih zgodb iz Avstrije in Slovenije, kako industrijska mesta narediti privlačnejša za mlade.”

Partnerstvo projekta YOUIND